

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: 20 Mayıs 2026

Sayı: 19154

45036

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 18.05.2026

Av. Mahmut TANAL
CHP Şanlıurfa Milletvekili

Türkiye'de mevsimlik gezici tarım işçiliği nedeniyle en ağır mağduriyeti yaşayan kesimlerin başında çocuklar gelmektedir. Başta Şanlıurfa olmak üzere Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden her yıl yüz binlerce yurttaşımız aileleriyle birlikte farklı illere gitmek zorunda kalmakta; bu göç sürecinden çocukların eğitim hakkı doğrudan etkilenmektedir.

Şanlıurfa'dan Adana, Mersin, Konya, Ankara, Sakarya, Düzce, Eskişehir, Manisa, Ordu ve birçok ile mevsimlik tarım işçiliği amacıyla göç eden ailelerin çocuklarının önemli bir kısmı eğitim öğretim yılı tamamlanmadan okuldan ayrılmakta, uzun süre devamsızlık yapmakta veya tamamen eğitim sisteminin dışına itilmektedir.

Saha gözlemleri, akademik çalışmalar ve kamuoyuna yansıyan veriler; bazı çocukların aylarca eğitimden uzak kaldığını, bir kısmının geri dönemediğini, bir kısmının ise doğrudan tarım işçisi olarak çalıştırıldığını göstermektedir.

Özellikle kız çocuklarının hem tarım işçisi olarak çalıştırıldığı hem de ev içi bakım yükünü taşımak zorunda bırakıldığı; çocukların eğitimden, sosyal yaşamdan, oyun alanlarından ve psikososyal gelişim imkanlarından koparıldığı anlaşılmaktadır.

Bazı bölgelerde çocukların sabah erken saatlerden akşam saatlerine kadar ağır koşullarda çalıştırıldığı yönündeki tespitler; çocuk işçiliğinin yalnızca ekonomik değil aynı zamanda insan hakları, eğitim hakkı ve çocuk koruma sorunu haline geldiğini göstermektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın 2011/25 ve 2016/5 sayılı genelgeleri ile çocukların eğitimden kopmaması yönünde çeşitli düzenlemeler yapılmış olmasına rağmen; sahadaki tablonun ağır şekilde devam ettiği görülmektedir.

Cumhurbaşkanlığı'nın 2024/5 sayılı Mevsimlik Tarım İşçileri Genelgesi'nde de çocukların eğitim süreçlerinin takip edilmesi ve eğitimden kopmalarının önlenmesi konusunda açık yükümlülükler yer almaktadır. Ancak mevcut tablo; bu yükümlülüklerin sahada yeterince uygulanmadığı yönündeki değerlendirmeleri güçlendirmektedir.

Anayasa'nın 42'nci maddesi eğitim hakkını güvence altına almaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca devletin çocukları ekonomik sömürüden ve eğitim hakkını engelleyen çalışma koşullarından koruma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Çocukların tarlada değil okulda olması sosyal hukuk devletinin en temel sorumluluklarından biridir.

Bu bağlamda;

1. Son 10 yıl içerisinde mevsimlik tarım işçiliği nedeniyle eğitim süreci kesintiye uğrayan öğrenci sayısı kaçtır?

2. Şanlıurfa'dan mevsimlik tarım işçiliği amacıyla göç eden ailelerle birlikte başka illere giden okul çağındaki çocuk sayısı yıllara göre kaçtır?
3. Mevsimlik tarım işçiliği nedeniyle okuldan ayrılan, uzun süre devamsızlık yapan veya tamamen eğitim sisteminin dışına çıkan çocuk sayısı kaçtır? Bu çocukların ilköğretim, ortaokul ve lise düzeylerine göre dağılımı nedir?
4. Şanlıurfa'nın Haliliye, Eyyübiye, Karaköprü, Siverek, Viranşehir, Hilvan, Harran, Akçakale, Suruç, Bozova, Halfeti, Birecik ve Ceylanpınar ilçelerinde eğitimden kopan mevsimlik tarım işçisi çocuk sayısı kaçtır?
5. Millî Eğitim Bakanlığı'nın 2011/25 ve 2016/5 sayılı genelgeleri kapsamında hangi illerde hangi somut çalışmalar yapılmıştır?
6. Mevsimlik tarım işçisi çocukların eğitime devamını sağlamak amacıyla kaç mobil okul, geçici eğitim merkezi veya taşınabilir eğitim sistemi kurulmuştur?
7. Eğitim öğretim yılı içerisinde başka illere göç eden çocukların eğitim süreçlerinin takibi hangi yöntemle yapılmaktadır?
8. Göç eden çocukların gittikleri illerde geçici kayıt veya eğitim sistemine dahil edilme oranı nedir?
9. Son 10 yılda mevsimlik tarım işçiliği nedeniyle tamamen okul terk durumuna düşen çocuk sayısı kaçtır? Bu çocuklardan kaçının yeniden örgün eğitime dönüşü sağlanmıştır?
10. Tarım alanlarında çalıştırıldığı tespit edilen çocuk sayısı kaçtır?
11. Eğitim çağındaki çocukların tarım işçisi olarak çalıştırılmasına ilişkin Bakanlığınız tarafından ilgili kurumlara yapılan bildirim veya işlem sayısı kaçtır?
12. Özellikle kız çocuklarının eğitimden kopmasını önlemek amacıyla yürütülen özel bir çalışma bulunmakta mıdır?
13. Mevsimlik tarım işçisi çocukların psikososyal destek ihtiyaçlarına yönelik rehberlik veya sosyal destek programı uygulanmakta mıdır?
14. Cumhurbaşkanlığı'nın 2024/5 sayılı Genelgesi kapsamında çocukların eğitim süreçlerinin takibine ilişkin valilikler ve kaymakamlıklar tarafından hangi çalışmalar yapılmıştır?
15. Çocukların eğitimden kopmasına rağmen gerekli idari tedbirlerin alınmadığı yönündeki değerlendirmeler hakkında Bakanlığınızın görüşü nedir?

16. Eğitim çağındaki çocukların tarım alanlarında çalıştırılmasının Anayasa'da güvence altına alınan eğitim hakkının ihlali anlamına geldiği yönündeki değerlendirmeler hakkında Bakanlığınızın görüşü nedir?
17. Çocukların eğitimden kopmasını önlemek amacıyla yeni bir ulusal eylem planı hazırlanmakta mıdır?
18. Çocukların tarlada değil okulda olması için özellikle Şanlıurfa başta olmak üzere mevsimlik tarım işçiliğinin yoğun olduğu illerde Bakanlığınızın somut eylem planı nedir?